

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/24/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5022200632
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:5022200632.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD., LL.M. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: T. Š., nar. XX. R. XXXX, bytom P. XXXX/XX, B. M.É. L., proti žalovanému: 1/ Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Hurbanova 16, Žilina, 2/ Slovenská republika v zast. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a posudkových činností Žilina, Hurbanova 16, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo 16. novembra 2022, Číslo: UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2022/14405, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici z 30. novembra 2023, č. k. ZA-35Sa/1/2022-216, t a k t o

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.
- II. Návrh žalobcu na prerušenie konania z a m i e t a.
- III. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

I.
1. Správny súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) napadnutým rozsudkom z 30. novembra 2023, č. k. ZA-35Sa/1/2022-216 výrokom I. návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, výrokom II. návrh na prerušenie konania zamietol, výrokom III. postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo 16. novembra 2022, Číslo: UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2022/14405, ktorým žalovaný ako odvolací správny orgán postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „Správny poriadok“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto z 29. septembra 2022, Číslo: ZA3/PKNNM/SOC/2022/49489-60. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán znížil s účinnosťou od 01. septembra 2022 peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je P. Š., nar. XX. M. XXXX, bytom P. XXXX, B. M. L., ktorý poberal T. Š.Ý., nar. XX. R. XXXX, bytom P.G. XXXX, B. M. L. na sumu 499,50 eur mesačne, a to podľa § 18 ods. 8, ods. 12, § 40 ods. 7 a ods. 10, § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) a podľa § 26d Nariadenia vlády č. 102/2020 Z.z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 v znení neskorších predpisov

a § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a výrokom IV. vo vyššej časti žalobu odmietol.

2. Správny súd sa v prvom rade vysporiadal s návrhom žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 258 SSP tak, že tento návrh žalobcu zamietol. V ďalšom rade sa zaoberal návrhom na prerušenie konania a na predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru EÚ podľa § 100 ods. 1 a ods. 3 SSP. Správny súd v bode 48 nedospel k záveru, že by bolo potrebné konanie prerušiť a predložiť Súdnemu dvoru EÚ návrh na začatie prejudiciálneho konania. Správny súd dospel k záveru, že v časti správnej žaloby, v ktorej sa žalobca domáhal určenia, že nezvyšovaním príspevku na opatrovanie došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, že sa ruší protiprávne opomenutie vo forme nezvyšovania príspevku na opatrovanie o valorizáciu o nárast medzročnej inflácie a nedorovnávania (valorizácie) príspevku na opatrovanie a v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia zákazu negatívne diskriminovať, nejde o také opatrenie orgánu verejnej správy alebo iný zásah orgánu verejnej správy, ktoré by boli preskúmateľné v rámci správneho súdneho konania pred správnym súdom. Podľa názoru správneho súdu rozhodnutia orgánov verejnej správy nevychádzali z takej právnej úpravy, ktorá by bola v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky alebo s právom Európskej únie. Správny súd nedospel k záveru, že by bolo potrebné podať Súdnemu dvoru EÚ návrh na začatie prejudiciálneho konania. Správny súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného preskúmal v intenciách § 18, § 39, § 40 a § 42 zákona č. 447/2008 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Správny súd mal preukázané, že otec žalobcu je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a žalobcovi patrí peňažný príspevok na opatrovanie. Žalobca v správnej žalobe vyjadril nesúhlas s rozhodnutiami orgánov verejnej správy, ktorými bola znížená výška peňažného príspevku na opatrovanie, ktorého poberateľom je žalobca. Pre prehodnotenie príjmu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorým je opatrovaný otec žalobcu a jeho manželky podľa § 18 ods. 7 písm. a) zák. č. 447/2008 Z.z., bolo podstatné Nariadenie vlády SR č. 102/2020 Z.z. (v znení účinnom a platnom od 20.05.2022), v zmysle ktorého bolo stanovené prehodnotenie príjmov pri opakovaných peňažných príspevkoch na kompenzáciu za rok 2021 na september 2022 s tým, že takto zistený príjem patrí do konca júna 2023. Toto Nariadenie vlády SR ustanovilo niektoré opatrenia v období trvania mimoriadnej situácie s ochorením COVID-19 a na ďalšie obdobie bezprostredne nasledujúce po skončení krízovej situácie, a to aj v oblasti sociálnych vecí a rodiny na úseku kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. V dôsledku týchto opatrení nebol potom príjem pri opakovaných peňažných príspevkoch na kompenzáciu prehodnocovaný v júli bežného roka podľa § 18 ods. 8 zák. č. 447/2008 Z.z., ale v septembri 2022. Orgán verejnej správy prvého stupňa vyzval žalobcu na predloženie potrebných dokladov a pri prehodnocovaní výšky peňažného príjmu na účely peňažného príspevku na opatrovanie vychádzali z potvrdenia o príjme manželky fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, a to: z 05. septembra 2022, z ktorých vyplynula čistá mzda 4 475,56 eur a 913,33 eur, zo 06. septembra 2022 vyplynul príjem za rok 2021 vo výške 972 eur, a vychádzali aj z potvrdenia Sociálnej poisťovne o príjme v podobe dôchodkových dávok manželky osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vo výške 4 768,80 eur a tiež aj z potvrdenia Sociálnej poisťovne o príjme v podobe dôchodkových dávok fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vo výške 4 753,43 eur. Spolu tieto príjmy predstavovali 11 878,12 eur a podľa § 18 ods. 16 zák. č. 447/2008 Z.z. potom príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím predstavoval 494,92 eur (5939,06:12). Suma životného minima bola v čase prehodnocovania príjmu (september 2022) stanovená v zmysle § 2 písm. a) zák. č. 601/2003 Z.z. a príslušného opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny na sumu 234,42 eur. Orgány verejnej správy ďalej postupovali podľa § 40 ods. 10 zák. č. 447/2008 Z.z. a vypočítali dvojnásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo predstavovalo 468,84 eur. Výška príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím predstavovala 494,42 eur, a teda prevyšovala dvojnásobok sumy životného minima. Preto podľa § 40 ods. 10 zák. č. 447/2008 Z.z. došlo k zníženiu výšky peňažného príspevku na opatrovanie, o rozdiel medzi príjmom fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v sume 494,42 eur a dvojnásobkom sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo bolo 468,84 eur s tým, že tento rozdiel predstavoval 26,08 eur. Výška peňažného príspevku na opatrovanie bola v septembri 2022 v zmysle § 40 ods. 7 a § 42 ods. 7 zák. č. 447/2008 Z.z. a Nariadenia vlády SR č. 213/2002 Z.z. vo výške 525,65 eur. Správny súd dospel k názoru o správnosti postupu orgánov verejnej správy, keď od sumy peňažného príspevku na opatrovanie vo výške 525,65 eur bol odpočítaný rozdiel 26,08 eur a peňažný príspevok tak bol znížený na sumu 499,57 eur.

4. Pokiaľ išlo o zvyšnú časť správnej žaloby, túto správny súd posúdil podľa toho, či ide o opatrenie alebo iný zásah orgánu verejnej správy, ktoré by boli spôsobilým predmetom prieskumu v správnom súdnom konaní.

Správny súd nezistil, že by sa v zvyšnej časti správnej žaloby mohlo jednať o taký predmet, ktorý by bol spôsobilý súdneho prieskumu v konaní pred správnym súdom podľa Správneho súdneho poriadku, preto správnu žalobu v tejto časti podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP ako neprípustnú odmietol. Uviedol, že nešlo o vydanie individuálneho správneho aktu odlišného od rozhodnutia o vydanie opatrenia, ktoré by správny súd mohol preskúmať. Zároveň nedospel ani k takému záveru, že by išlo o iný zásah orgánu verejnej správy, ktorý by bol faktickým postupom vykonaným pri plnení úloh v oblasti verejnej správy, ktorým by mohli byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti žalobcu priamo dotknuté. Na základe obsahu správnej žaloby a jej doplnenia žalobcom správny súd nedospel k záveru, že by bol dôvod na postúpenie vecí podľa § 43 ods. 1 CSP v spojení s § 25 SSP a nezistil ani dôvod na zastavenie konania a postúpenie vecí inému orgánu, do právomoci ktorého by patrilo riešenie vecí podľa § 18 ods. 1 SSP.

5. Z uvedených dôvodov správny súd považoval námietky žalobcu za nedôvodné a správnu žalobu podľa § 190 SSP zamietol.

6. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP a žalobcovi, ktorý nebol v konaní úspešný, nárok na náhradu trov konania nepriznal.

II.

7. Proti celému rozsudku správneho súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. K I. výroku, ktorým správny súd zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, preventívne namietal, že neodkladné opatrenie by malo byť dostupné aj v správnom súdnictve, aby pokrylo všetky rozmanitosti života ako účinný prostriedok prípadnej predbežnej nápravy a zabezpečila sa tak ústavná rovnosť účastníkov CSP a SSP. Sťažovateľ pripustil, že neodkladné opatrenie nebolo dôvodné, ale k preskúmaniu dôvodnosti nedošlo, keďže súd ho zamietol.

9. K II. výroku podľa § 440 ods. 1 písm. e), f), g) a h) SSP, ktorým správny súd návrh na prerušenie konania zamietol, poukázal na nesprávny postup správneho súdu, ktorý nerešpektoval judikatúru vo veciach prerušenia konania a prejudiciálnych otázok SD EÚ, pretože správny súd na sťažovateľom vznesené otázky neodpovedal a návrh v tejto časti zamietol, čo odôvodnil v bode 48 rozhodnutia. Poznamenal, že bežnou výbavou súdu by malo byť zamyslenie sa nad kontextom žaloby aj v širších súvislostiach nad znením a dopadom právnej normy, nielen pri platoch sudcov, ako napr. v prípade Nálezu ÚS SR PL.ÚS 17/08 nesvedčí dôstojnosti a spravodlivosti súdnej moci napádať len ustanovenia o platových pomeroch poškodených a ohrozených sudcov a ich diskriminácií, a ignorovať námietky iných skupín alebo občanov postihnutých alebo potencionálne diskriminovaných priamo zákonom a štátom. Fyzické osoby a právnické osoby nemajú možnosť priamo sa obrátiť na ústavný súd a napádať priamo zákon, môžu namietat' a nepriamo apelovať na súd a abstraktnú spravodlivosť. Sťažovateľ za ustálenú judikatúru považoval aj judikáty ÚS SR a NS SR, ktoré citoval v návrhu, od ktorých sa správny súd odklonil vo veciach obligatórneho prerušenia konania v rozpore s čl. 267 ZFEU, preto navrhol, aby najvyšší správny súd konanie prerušil do nadobudnutia účinnosti platnej novely Ústavy Slovenskej republiky účinnej od 01. januára 2025.

10. Namietal, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní prvým výrokom rozhodnutia porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). K prvému výroku správneho súdu, ktorým zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, preventívne namietal, že správny súd mal po správnosti konanie v tejto časti zastaviť. Tvrdil, že subsidiarita neodkladného opatrenia v správnom súdnictve je dovolená.

11. Podľa § 440 ods. 1 písm. e), f), g) a h) SSP namietal nesprávnosť druhého výroku rozhodnutia správneho súdu znejúci v neprospech sťažovateľa pre nerešpektovanie judikatúry vo veciach prerušenia konania a prejudiciálnych otázok Súdneho dvora Európskej únie, pretože správny súd neodpovedal na vznesené otázky a námietky a návrh sťažovateľa zamietol. Správne mu súdu vytýkal, že sa nad kontextom správnej žaloby hlbšie nezamyslel aj v súvislostiach nad znením a dopadom právnej normy. Poznamenal, že fyzické osoby a právnické osoby nemajú možnosť sa priamo obrátiť na ústavný súd a napádať priamo zákon. Sťažovateľ navrhol, aby najvyšší správny súd predmetné konanie prerušil do nadobudnutia účinnosti novely Ústavy Slovenskej republiky č. 422/2020 Z.z.

12. K samotnému predmetu konania v danej veci konkrétne uviedol, že každý opatrovateľ za rovnakú prácu by mal mať rovnaké príspevky alebo finančné odmeny. Podstatou námietok sťažovateľa bolo, že priznaný znížený príspevok predstavuje sumu nedostatočnú, protiústavnú a diskriminačnú. Ak sa má opatrovať osoba s ťažkým zdravotným postihnutím a iný opatrovateľ by mal za rovnakú prácu za nápadne nevýhodných podmienok ako iné osoby s právnym nárokom na riadnu a vyššiu mzdu s valorizáciou o nárast medziročnej inflácie a dorovnávanie (valorizácie) mzdy alebo príspevkov na opatrovanie do výšky kvalifikovanej minimálnej mzdy. Sťažovateľ zníženú priznanú sumu 499,57 eur mesačne za poskytované služby a právnu i faktickú zodpovednosť k osobe s ťažkým zdravotným postihnutím považuje za protiústavnú, nedostatočnú, neadekvátnu a diskriminačnú odmenu, ktorá nie

je na úrovni iných opatrovateľov vo výške kvalifikovanej minimálnej mzdy. Príspevok na opatrovanie nenavýšený o valorizáciu o nárast medziročnej inflácie a nedorovnaný do výšky kvalifikovanej minimálnej mzdy považoval za porušenie medzinárodnej, ústavnej a zákonnej zásady rovnakého zaobchádzania a porušením jednotlivých článkov Charty EÚ.

13. K výroku IV., ktorým správny súd v ostatnej časti žalobu odmietol, mal sťažovateľ za to, že vady konania I. a II. výroku sa premietli do predčasnosti a nesprávnosti III. a IV. výroku a že namietané vady týchto výrokov sú premietnuté aj do ostatných výrokov, preto môžu mať za následok nesprávne právne posúdenie a predčasnosť relevantnej časti rozhodnutia v tej časti, v ktorej sa dôvody prelínajú.

14. Sťažovateľ navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

15. Sťažovateľ kasačnú sťažnosť doplnil o analýzu rozhodnutia kompetenčného senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1SKomp/31/2022, ktorá, ako uvádza, sa týkala nedostatku právomoci správnych súdov konať o neodkladnom opatrení, s čím sťažovateľ nesúhlasil. Nesúhlasné dôvody podrobne analyzoval v doplnení kasačnej sťažnosti. Uzavrel, že návrh na neodkladné opatrenie v správnom súdnictve neodporuje základným ustanoveniam CSP, ani účelu správneho súdnictva.

III.

16. Kasačná sťažnosť a doplnenie kasačnej sťažnosti bolo doručené žalovanému na vedomie dňa 01. februára 2024.

17. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadril.

V.

18. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

19. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

23. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

24. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok správneho súdu, ktorým vo výroku III. zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného, ktorým ako odvolací správny orgán na základe odvolania preskúmal v súlade s § 59 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov napadnuté rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto č. ZA3/PKNM/SOC/2022/49489-60 zo dňa 29.09.2022 vo veci zníženia peňažného príspevku na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je P. Š., nar. XX. M. XXXX, bytom P. XXXX, B. M.É. L. s účinnosťou od 01. septembra 2022.

25. Podľa Článku 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

26. Podľa Článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

27. Podľa Článku 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

28. Podľa Článku 39 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podrobnosti o právach podľa odsekov 1 a 2 ustanoví zákon.

29. Podľa Článku 51 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

30. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým, zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu, so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. (§ 1 ods. 1)

31. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu.

32. Podľa § 18 ods. 7 písm. a) zák. č. 447/2008 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom čase pri rozhodovaní o peňažných príspevkoch na kompenzáciu na účely zisťovania príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa spoločne posudzujú a započítavajú príjmy u posudzovanej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím jej príjem a príjem jej manžela alebo manželky.

33. Podľa § 18 ods. 8 zák. č. 447/2008 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom čase príjem na účely poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu sa zisťuje ako priemerný mesačný príjem za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom fyzická osoba požiadala o peňažný príspevok na kompenzáciu. Takto zistený príjem sa prehodnocuje pri opakovaných peňažných príspevkoch na kompenzáciu vždy v júli bežného roka a platí do konca júna nasledujúceho roka; za obdobie, za ktoré sa príjem prehodnocuje, sa považuje kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa prehodnocovanie vykonáva.

34. Podľa § 18 ods. 10 zák. č. 447/2008 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom čase pri zisťovaní príjmu za kalendárny rok podľa odseku 8 sa započítavajú príjmy, ktoré fyzickej osobe patrili za obdobie január až december kalendárneho roka podľa odseku 8 bez ohľadu na to, kedy boli vyplatené.

35. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda, či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

36. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

37. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu mal preukázané, že:

- na základe žiadosti žalobcu z 31. júla 2018 o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie otca P. Š., narodeného XX. M. XXXX, prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 31. augusta 2018 vydaným pod číslom ZA3/PKNM/SOC/2018/80482-21 vyhovel žiadosti žalobcu a s účinnosťou od 01. júla 2018

priznal peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím vo výške 369,36 eur mesačne

[dňa 01. júla 2018 nadobudol účinnosť zákon č. 191/2018 Z.z. z 13. júna 2018, ktorým sa menil a doplnil zákon č. 447/2008 Z.z. a opatrenie MPSVR SR č. 196/2018 Z.z. o úprave súm životného minima, v zmysle ktorého bola ustanovená v § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov suma životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu 205,07 eur mesačne; v súlade s § 40 ods. 7 zákona č. 447/2008 Z.z. peňažný príspevok na opatrovanie bol v tom čase 369,36 eur pri opatrovaní jednej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím],

- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto v súvislosti s každoročným prehodnocovaním príjmu podľa § 18 ods. 8 a ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. vyzýval žalobcu predložiť doklady o výške príjmu opatrovanej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a príjmu s ňou spoločne posudzovaných osôb

[za kalendárny rok 2018 výzvou z 10. júna 2019; za rok 2019 výzvou zo 07. júla 2020; za rok 2021 výzvou zo 16. augusta 2022],

- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto, príslušný rozhodol podľa § 18 ods. 8, ods. 12, § 40 ods. 7, ods. 10, § 45 ods. 3 zák. č. 447/2008 Z.z., § 26d Nariadenia vlády SR č. 102/2020 Z.z. a § 2 písm. a) zák. č. 601/2003 Z.z. o znížení s účinnosťou od 01. septembra 2022 peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je Š. P., narodený XX. M. XXXX, bytom P. XXXX, B. M. L. na sumu 499,57 eur mesačne

[dôvod, pre ktorý úrad práce, sociálnych vecí a rodiny pristúpil k zníženiu peňažného príspevku na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, bolo to, že s účinnosťou od 01. júla 2022 nadobudlo účinnosť opatrenie MPSVR SR č. 227/2022 Z.z. o úprave súm životného minima, v zmysle ktorého bola ustanovená v § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z.z. suma životného minima pre plnoletú fyzickú osobu 234,42 eur mesačne. Podľa predložených dokladov priemerný mesačný príjem fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím za rok 2021 bol o 26,08 eur vyšší ako dvojnásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu],

- žalovaný tu preskúmaným rozhodnutím zo 16. novembra 2022, Číslo: UPS/US7/SSVODPPKPCI/SOC/2022/14405, odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 29. septembra 2022

[prehodnotením príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím za rok 2021 prvostupňový správny orgán správne zistil, že tento príjem (494,92 eur) presahoval 2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom (468,84 eur), z uvedeného dôvodu zákonom stanovená výška peňažného príspevku na opatrovanie v sume 525,65 eur bola znížená o sumu prevyšujúcu tento príjem, t.j. o sumu 26,08 eur].

38. Najvyšší správny súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojených administratívnych spisov konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od právnych záverov prijatých súdom vo veci samej.

39. V prejednávanej veci nebolo sporné, že dňom 01. júla 2022 nadobudlo účinnosť Nariadenie vlády SR č. 213/2022 Z.z. zo dňa 08. júna 2022, ktorým sa ustanovila výška peňažného príspevku na opatrovanie. S účinnosťou od 01. júla 2022 podľa § 40 ods. 7 zákona č. 447/2008 Z.z. peňažný príspevok na opatrovanie bol mesačne 525,65 eur pri opatrovaní jednej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Tiež nebolo sporné, že dňa 01. júla 2022 nadobudlo účinnosť opatrenie MPSVaR SR č. 227/2022 Z.z. o úprave súm životného minima, v zmysle ktorého bola ustanovená v § 2 písm. a) zák. č. 601/2003 Z.z. suma životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu na 234,42 eur mesačne. Prehodnotením príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím za rok 2022 správne orgány zistili, že tento príjem (494,92 eur) presahoval 2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom (468,84 eur). Z uvedeného dôvodu zákonom stanovená výška peňažného príspevku na opatrovanie v sume 525,65 eur bola znížená o sumu prevyšujúcu tento príjem, t. j. o sumu 26,08 eur. Kasačný súd námietku žalobcu, ktorou porovnával výšku peňažného príspevku na opatrovanie osoby s ťažkým zdravotným postihnutím s finančnou odmenou opatrovateľov a túto považoval za nedostatočnú, protiústavnú a diskriminačnú, vyhodnotil za nedôvodnú. Sťažovateľ opomenul poukázať na to, že opatrovatelia poskytujú prácu na základe pracovnej zmluvy a počas pracovnej doby poskytujú starostlivosť súčasne viacerým opatrovaným osobám na rozdiel od žalobcu, ktorý sa v roku 2018 rozhodol požiadať o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie otca P. Š.. Kasačný súd k námietkam sťažovateľa poznamenáva, že zásady uvedené v čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v súhrne vyjadrujú podstatu základných

práv ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter. Sú to ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov. Vzhľadom na tieto znaky nemôžu byť zásadne priamo aplikovateľné v individuálnych záležitostiach (I. ÚS 59/97, mutatis mutandis II. ÚS 8/97, PL. ÚS 14/98). Kasačný súd poukazuje aj na § 11 ods. 3 antidiskriminačného zákona a zdôrazňuje, že na konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa vzťahuje Civilný sporový poriadok a nie Správny súdny poriadok.

40. Ústavný súd vo svojej judikatúre k otázkam diskriminácie už niekoľkokrát konštatoval, že zásadu rovnosti nemožno vykladať absolútne. Vo svojom náleze PL. ÚS 10/02 ústavný súd uvádza: „Zákonná úprava, ktorá „zvýhodňuje“ určitú skupinu osôb, nemôže byť len z toho dôvodu označená za takú, ktorá porušuje princíp rovnosti. Zákonodarca však musí zvážiť, či je dôvod na takúto „zvýhodnenie“, čo je jeho cieľom, a medzi takýmto cieľom a v zákone zakotveným zvýhodnením musí byť vzťah primeranosti.“ Ďalej v náleze PL. ÚS 21/00 ústavný súd konštatuje: „za diskriminačnú úpravu však možno považovať takú úpravu, ktorá rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom takýto postup zákonodarca nemôže alebo ani nevie rozumne odôvodniť legitímnym cieľom a tým, že tento cieľ sa musí dosahovať práve zvoleným legislatívnym riešením.“ K danej problematike zaujal stanovisko taktiež Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v prípade Evans vs. The United Kingdom uvádza: „Rozdielne zaobchádzanie s osobami v analogickom alebo relevantne podobnom postavení je diskriminačné, ak nemá objektívne a rozumné odôvodnenie, ktorým ak sa nesleduje objektívny cieľ alebo ak neexistuje vzťah rozumnej proporcionality medzi použitými prostriedkami a zámerom, ktorý sa má uskutočniť.“ Zákonodarca má vo všeobecnosti právo upraviť pre rôzne skupiny osôb rôzne zákonné podmienky pre vznik nároku, resp. iné právne významné situácie, pričom oprávnené, vecne a právne akceptovateľné dôvody, ktoré zákonodarcu viedli k takémuto rozhodnutiu zaručujú konformitu s ústavou a v nej zakotveným princípom rovnosti.

41. Žalobca v správnej žalobe navrhol správne mu súdu podľa čl. 267 tretej vety Zmluvy o fungovaní Európskej únie a predložiť súdne mu dvoru relevantné otázky:

1/ má sa relevantné právo EÚ, najmä čl. 1,3,5,15,20,21,25,26,31,34 a 47 Charty EÚ vykladať v tom zmysle, že protiprávne opomenutie žalovaných vo forme nezvyšovania príspevkov na opatrovanie opatrovateľom o valorizáciu o nárast medziročnej inflácie predstavujú porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a najmä čl. 1,3,5,8,15,20,21,25,26,31,34 a 47 Charty EÚ v neprospech (slovenských) opatrovateľov, ak iným subjektom (občanom) štát automaticky valorizuje príjem?

2/ má sa relevantné právo EÚ, najmä čl. 1,3,5,8,15,20,21,25,26,31,34 a 47 Charty EÚ vykladať v tom zmysle, že protiprávne opomenutie žalovaných, v neprospech opatrovateľov ktorých príjem nedosahuje ani základnú výšku minimálnej mzdy, ani kvalifikovanú minimálnu 3. triedu minimálnej výšky (3.stupeň; koeficient 1,4) predstavuje porušenie namietaných článkov?

3/ má sa relevantné právo EÚ, najmä čl. 1,3,5,8,15,20,21,25,26,31,34 a 47 Charty EÚ vykladať v tom zmysle, že mu vnútroštátna právna úprava (zákon) odporuje, pokiaľ narúša hospodársku súťaž v prospech žalovaných a neprospech žalobcu vo forme nezvyšovania a príspevkov na opatrovanie o valorizáciu o nárast medziročnej inflácie a nedorovnávanie príspevkov na opatrovanie do výšky kvalifikovanej minimálnej mzdy - písm. c/ prílohy k zákonu č. 311/2001 Z.z. - pre porušenie medzinárodnej a vnútroštátnej zásady rovnakého zaobchádzania a pre porušenie, najmä čl. 1,3,5,8,15,20,21,25,26,31,34 a 47 Charty EÚ v neprospech žalobcu?

42. Správny súd v bode 48 uviedol, že nedospel k záveru, že by bolo potrebné konanie prerušiť a predložiť Súdnemu dvoru EÚ návrh na začatie prejudiciálneho konania. Dôvodil tým, že tento záver súvisí s tým, že nezvyšovaním príspevku na opatrovanie došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, že sa ruší protiprávne opomenutie vo forme nezvyšovania príspevku na opatrovanie o valorizáciu o nárast medziročnej inflácie a nedorovnávanie (valorizácie) príspevku na opatrovanie. Podľa názoru správneho súdu rozhodnutia orgánov verejnej správy nevychádzali z takej právnej úpravy, ktorá by bola v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky alebo s právom Európskej únie. Správny súd tak nedospel k záveru, že by bolo potrebné podať Súdnemu dvoru EÚ návrh na začatie prejudiciálneho konania. Sťažovateľ v bode B kasačnej sťažnosti namietal II. výrok rozsudku správneho súdu podľa § 440 ods. 1 písm. e), f), g) a h) SSP pre nerešpektovanie judikatúry vo veciach prerušenia konania a prejudiciálnych otázok SD EÚ.

43. Kasačný súd uvádza, že súd je oslobodený od povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie len v troch situáciách: po prvé, ak položená otázka nie je relevantná, po druhé, ak predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora (acte éclairé) a napokon po tretie, ak správny výklad práva Únie sa javí byť taký jasný, že neponecháva miesto pre žiadne primerané pochybnosti (acte clair). Otázka predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru môže vzniknúť z vlastného podnetu sudcu alebo na podnet účastníka konania, avšak sudca nie je

povinný vyhovieť návrhu účastníkov konania na predloženie prejudiciálnej otázky, ak sám považuje predloženie otázky Súdnemu dvoru za nadbytočné, ak otázka je zjavne nesúvisiaca s právom Únie. Súdny orgán, proti rozhodnutiu ktorého nie je možné podať opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, nie je povinný podať prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu, ktorá je zjavne nesúvisiaca s právom Únie.

44. Medzi tieto zákony je nutné zaradiť aj tu aplikovaný zákon č. 447/2008 Z.z., cieľom ktorého je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Postupom a pravidlami plynúcimi z tohto zákona sa predovšetkým kompenzujú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, teda zmierňujú sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia formou poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) s tým, že za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je nutné v zmysle platnej legislatívy považovať znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

45. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že správny súd neprerušil konanie a nepredložil vec ústavnému súdu, kasačný súd dopĺňa, že podľa § 100 ods. 1 písm. b) SSP strana v konaní nemá právny nárok, aby konajúce súdy vyhoviei jej návrhu na prerušenie konania. K záveru o potrebe prerušenia súdneho konania musí dôjsť samotný konajúci súd, ktorý by v takomto prípade rozhodol o prerušení konania aj bez návrhu.

46. Najvyšší správny súd tiež vyhodnotil ako nedôvodnú námietku žalobcu, ktorou namietal nepreskúmateľnosť rozsudku správneho súdu, ako aj rozhodnutia žalovaného. V tejto súvislosti aj Ústavný súd Slovenskej republiky pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd je povinný na procesné úkony účastníkov primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným právnym poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu (I. ÚS 372/06). Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre stabilne zdôrazňuje, že článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd síce ukladá súdom povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, túto požiadavku však nemožno chápať tak, že súdy majú povinnosť dať podrobnú odpoveď na každý argument (rozsudok vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. apríla 1994, č. 16034/90, § 61). Vo svetle takto prezentovaných záverov možno potvrdiť, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval zákonu zodpovedajúcim spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Krajský súd primerane rozumným a v okolnostiach veci (dajúc zreteľ na charakter súdneho prieskumného konania v rámci správneho súdnictva) postačujúcim spôsobom reflektoval na žalobkyňou vznesené tvrdenia, na prerokovaný prípad aplikoval relevantné hmotnoprávne a procesnoprávne ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov a svoje rozhodnutie, ktorým správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol, presvedčivo a náležite odôvodnil.

47. Sťažovateľ v doplnení kasačnej sťažnosti k namietanému výroku I. rozhodnutia správneho súdu dôvodil rozhodnutím kompetenčného senátu Najvyššieho správneho súdu SR a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1SKomp/31/2022, na obsah ktorého podrobne poukázal a súčasne podrobne analyzoval svoje nesúhlasné stanovisko. Kasačný súd poznamenáva, že rozhodnutím kompetenčného senátu sú súdy a orgány verejnej moci viazané. Pokiaľ správny súd konanie podľa § 100 ods. 1 písm. c/ neprerušil, výrok II. rozhodnutia správneho súdu je vecne správny.

48. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti navrhol konanie prerušiť do nadobudnutia účinnosti ústavného zákona č. 422/2020 Z.z. z 09. decembra 2020, ktorým sa zmenila a doplnila Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Tento ústavný zákon nadobudol účinnosť 1. januára

2021 okrem čl. I bodov 1 až 3, ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 2023, a čl. I bodov 10, 13 a 31, ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 2025. Sám sťažovateľ označil tento návrh na prerušenie konania za atypický.

49. Na úvod najvyšší správny súd uvádza, že systém sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike je založený na troch pilieroch, ktorými sú poisťovací systém, systém štátnej sociálnej podpory a systém sociálnej pomoci. Poisťovací systém je príspevkovým systémom viažucim sa na výkon ekonomickej činnosti umožňujúcej fyzickej osobe byť poistencom, a teda aj plniť si povinnosti súvisiace s odvodovými povinnosťami pre prípad vzniku sociálnej udalosti, v dôsledku ktorej dochádza k strate výkonu zárobkovej činnosti. Účastník poistného vzťahu teda nárok na dávku za predpokladu, že si platí poistné (prípadne za neho platí poistné štát - napríklad poistné na starobné poistenie). V tomto systéme sa uplatňuje predovšetkým princíp zásluhovosti. Systém štátnej sociálnej podpory je systém, v rámci ktorého, ak nastane určitá a štátom uznaná sociálna situácia, sa poskytnú štátne dávky. Na rozdiel od poisťovacieho systému sa nevyžaduje plnenie odvodovej povinnosti, nárok na tento typ dávky nie je podmienený účasťou na sociálno-poisťovacích právnych vzťahoch a ani príjmovými pomermi oprávnených osôb; platí zásada rovnakého zabezpečenia pre všetkých. Systém sociálnej pomoci vychádza predovšetkým z príjmových pomerov, ide o tzv. testované dávky poskytované tým osobám, ktoré to vzhľadom na svoju sociálnu a ekonomickú situáciu reálne potrebujú. Účel tohto systému spočíva v sociálnej pomoci, a to tak, aby príjemcu tejto pomoci a jeho spoločenské prostredie čo možno najviac podnecovali k aktívnemu riešeniu nepriaznivej tak sociálnej, ako aj materiálnej situácie. V tomto type systému sa uplatňuje princíp subsidiarity, čo znamená, že sociálna pomoc sa poskytne iba tomu, kto si nevie pomôcť sám alebo nedostáva potrebnú pomoc z inej strany. Zároveň dotvára systém náhradných zdrojov a je založená na preukázaní nielen jej opodstatnenosti (potrebnosti), ale zároveň aj na preukázaní chýbajúcej schopnosti zabezpečiť sa vlastným pričinením. Sociálna pomoc je financovaná zo štátneho rozpočtu pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby v hmotnej núdzi na základe životného minima, ktoré je upravené v zákone č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V tomto prípade životné minimum ako spoločensky uznaná hranica príjmov fyzickej osoby predstavuje kľúčový pojem, od ktorého sa odvodzuje určovanie hmotnej núdze, ako aj poskytovanie dávky a príspevkov podľa zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ale predovšetkým aj výška peňažných príspevkov podľa zákona č. 447/2008 Z.z.

50. Z hľadiska ústavného možno subsumovať danú problematiku pod kategóriu základných práv a slobôd druhej kategórie, ktoré sú z hľadiska slovenského ústavného práva zaradené v Piatom oddiele, Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky s názvom Hospodárske, sociálne a kultúrne práva, ktoré vyžadujú skôr intervenciu štátu než jeho zdržanie sa (oproti základným právam a slobodám generácie prvej), a to za účelom zabezpečenia (v kontexte prejednávaného prípadu) predovšetkým materiálnej stránky jednotlivca. V porovnaní s prvou generáciou ľudských práv konkrétna podoba a podmienky uplatnenia práv druhej generácie podliehajú podstatne širšej miere uváženia zákonodarcu v závislosti od ekonomickej situácie štátu, či aktuálnej hospodárskej, sociálnej alebo kultúrnej politiky. Uvedené sa potom zásadne prejavuje v obsahu a v rozsahu týchto práv. Z vyššie citovaného Článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. V kontexte s Článkom 39 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa (ods. 1) a tiež, že každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok (ods. 2) Ústava Slovenskej republiky splnomocnila zákonodarcu, aby zákonom (zákonmi) bližšie upravil samotnú realizáciu týchto ústavných práv. Týmito zákonmi sú najmä Zákonník práce (zákon č. 311/2001 Z.z.), zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení, zákon č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení, zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení, zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi, zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, zákony upravujúce príspevky (štátu) na podporu starostlivosti a výchovy dieťaťa v (náhradnej) rodine. Vzhľadom na uvedené, možno konštatovať, že esenciálny obsah sociálnych práv nie je zaručený ústavou, ale zákonom, t. j. zákonná právna úprava ustanovuje obsah a rozsah práva jednotlivca na sociálne zabezpečenie a zaručuje aj jeho uplatnenie.

51. Čl. 127 ústavy sa dopĺňa odsekom 5, ktorý znie: „Spolu so sťažnosťou podľa odseku 1 možno podať návrh, aby senát ústavného súdu podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1, že všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka podanej sťažnosti,

odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu. Ak senát ústavného súdu dospeje k záveru, že tento návrh je dôvodný, konanie o sťažnosti preruší a podá návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre senát ústavného súdu záväzný.“ Ustanovenie čl. 127 ods. 5 ústavy rozširuje oprávnenie Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd (práva a slobody upravené v II. hlave ústavy) alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, za podmienky, že o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (doposiaľ mohol ústavný súd podľa dikcie čl. 127 posudzovať len ústavnosť právoplatných rozhodnutí ústredných orgánov štátnej správy, miestnych orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými boli porušené základné práva a slobody občanov, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodoval iný súd). Kasačný súd z dôvodu, že ustanovenie čl. 127 ods. 5 ústavy nerozširuje oprávnenia najvyššieho správneho súdu, ale rozširuje oprávnenia ústavného súdu, návrh na prerušenie konania ako nedôvodný zamietol.

52. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší správny súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

53. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

54. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.